

Vastuutoimielin:	55	SIVISTYSLAUTAKUNTA
Vastuuviranhaltija:	Varhaiskasvatuksen johtaja	

Sitovuustaso:	293	Varhaiskasvatuspalvelut
----------------------	------------	--------------------------------

PERUSTEHTÄVÄ JA PALVELUAJATUS

Toimintamuodot:

- päiväkotihoido, päiväkodeissa järjestettävä esiopetus, perhepäivähoito, ryhmäperhepäivähoito
- palvelusetelit (päiväkodit, ryhmäperhepäivähoito, perhepäivähoito)
- yksityisen hoidon tuki ja yksityisen hoidon tuen kuntalisä, kotihoidon tuki, joustava ja osittainen hoitoraha
- avoin varhaiskasvatus / varhaiskasvatuskerhot (kevät 2024)
- MLL:n PerhePesä-toiminta ja yhteistyössä järjestettävä verkostomainen perhekeskus

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen kasvua, oppimista ja hyvinvointia pedagogisen varhaiskasvatustoiminnan avulla. Varhaiskasvatustoiminta on suunnitelmallista sekä tavoitteellista ja sitä arvioidaan säännöllisesti. Toiminnassa keskeistä on yhteistyö huoltajien kanssa. Inklusiivisessa varhaiskasvatuksessa jokainen lapsi saa kasvaa, oppia sekä kehittyä yksilöllisesti, osaksi kasvuyhteisöä.

KATSAUS VUODEN 2024 TOIMINTAAN

Ylivieskan varhaiskasvatuspalveluiden toiminnan painopisteinä olivat vuonna 2024 turvallisuus (sisältäen lapsen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden), tuetun leikin vahvistaminen ja varhaiskasvatusyhteisöjen hyvinvoinnin vahvistaminen. Näiden lisäksi varhaiskasvatustoiminnassa keskityttiin lasten yleisen tuen vahvistamiseen lapsiryhmissä.

Pedagogisiin painopisteisiin, lähijohtajuuden lisäämiseen ja lapsiryhmien yleisen tuen vahvistamiseen reagoitiin mm. apulaisjohtajuuden keinoin. 1.8.2024 päiväkotien varajohtajien nimikkeet muuttuivat apulaisjohtajiksi ja heidän tehtäväkuvansa muuttuivat enemmän pedagogiikan vahvistamisen sekä osittain myös hallinnollisen työn suuntaan. Apulaisjohtajuuden ensimmäistä toimintakautta arvioidaan keväällä 2025, mutta nimikemuutoksen positiiviset vaikutukset näyttäytyivät varhaiskasvatuksen arjessa jo syksyn 2024 aikana. Toiminnan painopisteisiin, ja niiden näkyvyyteen lapsiryhmissä, pureuduttiin myös henkilökunnan koulutusten, yhteisen keskustelun, konsultaation, mentoroinnin ja tarpeen vaatiessa työnohjauksenkin avulla. Leikin merkitystä lapsen oppimisen ja kehityksen kannalta korostettiin toiminnassa koko vuoden ajan.

Varhaiskasvatuspalvelut olivat vuonna 2024 osa kasvatuksen ja opetuksen palveluverkkoselvitystä pienentyvien ikäluokkien ja syntyvyyden laskun vuoksi. FCG:n asiantuntijan laatimassa raportissa annettiin varhaiskasvatuspalveluihinkin lyhyen ja pitkän aikavälin sopeuttamistoimenpide-ehdotuksia, joita toteutettiin osittain jo vuoden 2024 aikana, säästötavoitteita saavuttaen.

Lapsimäärän väheneminen näyttäytyikin varhaiskasvatuspalveluissa vuonna 2024 varsin selkeästi. Osavuositaisessa vertailussa vuoteen 2023 oli lapsimäärän vähennys keskimäärin pitkin vuotta tarkasteltuna -45 lasta. Varhaiskasvatuspalveluista väheni lapsipaikkoja vuoden 2024 aikana, syksyyn mentäessä yhteensä -47 paikkaa, joten palveluntarjonta on kohdannut palveluntarpeen kanssa. Lapsipaikat vähenivät etenkin perhepäivähoidosta sekä varhaiskasvatuskerhoista. Varhaiskasvatuskerhot lopettivat toimintansa toukokuun 2024 lopussa asiakasmäärien vähentyessä kerhoista huomattavasti.

Esihenkilöjärjestelyissä tehtiin muutoksia; Perhepäivähoidon vähentyessä esim. eläköitymisten myötä, perhepäivähoidon ohjaajan viran esihenkilötyö liitettiin osaksi varhaiskasvatuksen palvelupäällikön tehtäväkuvaan. Osa perhepäivähoidon ohjaajan tehtävistä jakaantui myös päiväkodin johtajille.

Varhaiskasvatuspalveluissa toimintatuotot ylittivät 2024 talousarvioon arvioidut tulot (toteuma 120 %). Asiakasmaksulainsäädännön muutosten takia maksuttoman varhaiskasvatuksen piirissä oli vuonna 2024 64 % kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevista lapsista. Palvelusetelien osalta laskennallista asiakasmaksua ei ollut 58 % yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevista lapsista.

Palvelusetelien indeksikorotus tuli voimaan 1.8.2024, mikä osaltaan lisäsi palvelusetelikustannuksia. Palveluseteliasiakkaiden osuus koko varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten määrästä on 41 %. Myös yksityisten palveluntuottajien keskuudessa lapsimäärän väheneminen on tunnistettu ja muutoksia palveluverkkoon on tulossa vuodelle 2025 lapsipaikkojen vähenemisen muodossa (-21).

Esiopetusta järjestettiin vuonna 2024 koulujen esiopetusryhmien lisäksi Hakalahden, Huvikummun, Joukahaisen ja Simonpuiston päiväkodeissa sekä yksityisten palveluntuottajien tuottamana ostopalveluna Pilke Metsätuulen, Touhula Villiinan ja Murusen päiväkodeissa. Huvikummun päiväkodin toiminta päättyy 1.6.2025, joten varhaiskasvatuspalveluista poistuu yksi esiopetusyksikkö.

Mannerheimin lastensuojeluliiton organisoiman PerhePesän kävijämäärä on pysynyt edelleen hyvällä tasolla, etenkin tapahtumien ym. kohtaamisten kävijäkerrat mukaan lukien. PerhePesän toiminta tunnistetaan ennaltaehkäiseväksi ja perheiden hyvinvointia tukevaksi.

Palveluiden piirissä olevien lasten määrä keskimäärin /kk				
	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Päiväkotihoido (kunnalliset ja yksityiset palvelut)	673	660	701	652
josta yksityisten päiväkotien palvelusetelit	236	233	244	227
Perhe- ja ryhmäperhepäivähoito (kunnalliset ja yksityiset palvelut)	231	214	181	176
josta yksityisen perhepäivähoidon palvelusetelit	125	128	92	111
Päiväkotihoido ja perhepäivähoito yht. (sis. kunnalliset ja yksityiset palvelut)	904	873	882	828
Yksityisen hoidon tuki	<5	<5	<5	<5
Kotihoidon tuki	184	142	160	137
Varhaiskasvatuskerhot	31	20	15	10
Yhteensä	1123	1035	1062	980
Verkostoimainen perhekeskustoiminta ja PerhePesä (MLL)	Kävijäkerrat: 1435 (lapset ja aikuiset	Kävijäkerrat: 1006 lapset + 697 aikuiset	Kävijäkerrat: 1000 lapset + 700 aikuiset	Kävijäkerrat: >1000 lapset+ 881 aikuiset
Palveluiden piirissä oleva lapsi €/vuosi	10 683 €	12 939 €	12 843 €	12 926 €

Henkilöstö 31.12.	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TP 2024
vakinaisen, kokoaikainen	101	98	92	88
vakinaisen, osa-aikainen	11	4	13	7
sijaiset, kokoaikaiset	6	23	10	8
sijaiset, osa-aikainen	2			2

tilapäiset, kokoaikainen	46	24	30	24
tilapäiset, osa-aikainen	3	1	3	1

Talouden toteutuminen

TP 2022	TA 2023	TP 2023	TA 2024	TP 2024
-12 421 250	-13 583 976	-12 876 845	-13 117 420	-12 667 547

TP 2024 osoittaa talouden toteutuman 96,6 %:a, (ylijäämä 449 873 €). Joulukuussa 2024 tunnistettiin, että varhaiskasvatuspalveluissa on muodostumassa ylijäämää, joten ennen vuodenvaihdetta laadittiin talousarviomuutos. Tästä toimenpiteestä huolimatta tilinpäätöskin on ylijäämäinen.

Riskienhallinta:

Palveluverkon sopeuttamistarve tunnistetaan varhaiskasvatuspalveluissa edelleen syntyvyystilastojen valossa. Vuoden 2024 osallistumisprosentti (kokonaisuudessaan 84 %) on ollut jo niin korkealla tasolla, ettei se todennäköisesti tule siitä nousemaan. Varhaiskasvatuksessa suurimman lapsiryhmän osallistumisprosenttilaskelmien mukaan muodostivat 4–5-vuotiaat lapset. Tästä ikäryhmästä jopa 88 % oli varhaiskasvatuksen piirissä.

Jatkossakin varhaiskasvatuspalveluissa tulee tarkastella syntyvyystilastojen valossa lapsimäärän kehittymistä, palveluntarjontaa sopeuttaen. Kausivaihtelu täytyy tosin tunnistaa myös, eli eroa syys- ja kevättoimintakauden lapsimäärässä saattaa olla noin + 50 lasta. Syntyvyystilastot osoittavat, että vuonna 2025 lapsimäärän väheneminen alkaa kohdistumaan osallistumisprosenttiltaan suurimpaan.

Lasten tuen tarpeisiin pyritään reagoimaan ennaltaehkäisevästi ja mahdollisimman oikea-aikaisesti varhaiskasvatuksen keinoin; pedagogista toimintaa strukturoidaan lapsen tarpeisiin sopivaksi inklusiivisesti. Lapsiryhmien kokoa suhteutettuna ryhmässä esiintyvään tuen tarpeen määrään tulee tarkastella (tuen kertoimien avulla), etenkin mikäli lapsiryhmässä ei ole avustavan henkilökunnan resurssia. Tarvittaessa turvataan henkilöstöresurssin avulla lapsen tuen toteutuminen, asiantuntijalausuntojen perusteella. Lapsen tuen uudistus tuo muutoksia esiopetukseen 1.8.2025 alkaen muuttaen termistöä, toimintakulttuuria ja resurssin kohdentumista.

Lapsimäärän väheneminen nähdään yleisesti ottaen negatiivisena ilmiönä, mutta toisaalta lapsimäärän vähenemä mahdollistaa myös joustavamman lapsiryhmien rakenteen tarkastelun. Lapsiryhmien rakenteiden ja ryhmäkoon tarkastelu joustavammin palveluntarpeita vastaavaksi on tarkoituksenmukaista myös lyhyen ja pitkän aikavälin sopeuttamisen näkökulmasta.